

капіталізації екологічного гудвілу – має базуватися на імперативах Цілей сталого розвитку. Інтеграція ЦСР у фінансове планування суб'єктів господарювання є практичним інструментом підвищення конкурентоспроможності, мінімізації ризиків та формування міцного фундаменту для довгострокового сталого розвитку національної економіки.

Список використаних джерел

1. Миронець М.А. Забезпечення розвитку підприємницького потенціалу у лісовому господарстві : дис... доктор філософії : 051 / Національний ун-т водного господарства та природокористування. Рівне, 2026. 306 с.

2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

3. Recommendations on transition finance. *Official Journal of the European Union*. URL: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en.

4. Financing the Green and Net-Zero Transition in the EU Eastern Partnership Countries. URL: <https://eu4environment.org>.

Міхач Є.Т.,

студентка 2-го курсу

Науковий керівник: **Волощук Л.О.,**

д-р екон. наук, професор

Національний університет «Одеська політехніка»

м. Одеса

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Розвиток підприємницької діяльності є одним із ключових чинників формування економічної стабільності та зростання країни. В умовах воєнного стану роль бізнесу стає вкрай важливою, оскільки підприємницький сектор наповнює бюджет, формує значну частину ВВП, створює нові робочі місця, забезпечує функціонування ключових виробництв і активно допомагає у відновленні економіки.

Підприємницька діяльність - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, спрямована на отримання прибутку, яка здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями)

шляхом виробництва, продажу товарів, виконання робіт або надання послуг. Важливою умовою реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність є її свобода. Свобода підприємницької діяльності є ключовою необхідністю для існування прав громадян в цій сфері, а саме: права на залучення найманої праці, право власності на результати підприємництва [1, с.117-118]. Отже, свобода підприємницької діяльності є основою для стимулювання економічної активності, розвитку конкуренції та впровадження інновацій. Завдяки цьому ринкове середовище зберігає свою динаміку, а ресурси використовуються більш ефективно. Навіть в умовах воєнного стану, попри існуючі обмеження, саме забезпечення свободи підприємництва дає можливість бізнесу пристосовуватися до нових реалій, переформатовувати виробничі процеси, знаходити альтернативні ринки та підтримувати економічну стійкість країни.

Активність підприємницького сектору безпосередньо впливає на формування ВВП України. Так, за підсумками 2022 р. падіння ВВП країни оцінюється на рівні 30,4% ($\pm 2\%$) оскільки, економіка України не лише втратила значну частку потенціалу створення доданої вартості, але й зазнала суттєвих структурних змін, а саме:

- мільйони українців виїхало за кордон та перемістилися на захід України, тобто кількість економічно активного населення, залученого до створення доданої вартості, різко зменшилася;
- відбувся логістичний колапс економіки через блокаду морських портів, припинення авіаційного сполучення, зупинення автомобільного та залізничного руху на території ведення бойових дій;
- наявність значних перешкод для ведення підприємницької діяльності (зменшення можливостей створення продукції та послуг через брак людських та матеріальних (фізичних) ресурсів;
- зменшення попиту в регіонах ведення бойових дій та прилеглих до них територій через відтік населення; фізична неможливість ведення бізнесу через бойові дії; неможливість збуту продукції на експорт через логістичні проблеми) [2, с.51].

В свою чергу за даними Держстату України за 2024 рік ВВП України збільшився на 2,9, що є показником збільшення продуктивності та поступовій стабілізації підприємницької діяльності [3].

Рисунок 1 – Динаміка реального ВВП України [3]

Тобто, у 2022 році, через повномасштабну військову агресію та введення воєнного стану, реальний ВВП України пережив одне з найбільших скорочень за весь період незалежності, зменшившись майже на третину. Основними причинами цього стали руйнування виробничих потужностей, розриви у логістичних ланцюгах, переміщення підприємств, скорочення обсягу інвестицій і зниження споживчого попиту. Значна частина бізнесів тимчасово припинила діяльність або працювала у дуже обмеженому режимі, що суттєво знизило рівень створеної доданої вартості. Однак уже в 2023–2024 роках ситуація почала покращуватися завдяки поступовій активізації підприємницької діяльності. До цього спричинилися адаптація бізнесу до нових реалій, відновлення роботи релокованих підприємств, переналаштування виробничих процесів, цифровізація, а також запровадження державних програм підтримки. Усе це сприяло зростанню обсягів виробництва та стабілізації внутрішнього ринку. Протягом 2024 року ВВП України демонстрував подальше зростання, що підтверджує ключову роль підприємницького сектора у відновленні економіки та формуванні її стійкості в умовах воєнного стану. Також відключення електроенергії значно ускладнюють діяльність підприємств. Незважаючи на енергетичні кризи, українські підприємці активно шукають шляхи вирішення проблем — встановлюють генератори, переходять на альтернативні джерела енергії, оптимізують виробничі процеси та впроваджують більш гнучкі графіки роботи.

Список використаних джерел

1. Леонов О.О. До проблеми визначення поняття підприємницької діяльності. *Гуманітарні аспекти цифрового суспільства*. 2022. С. 115-118.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3ba6f5ed-8e9c-43bf-9d5c-0bb46a94e458/content>.

2. Більовська О.О., Майстро Р.Г. Особливості підприємницької діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2023. С. 50-54. DOI: 10.20998/2519-4461.2023.2.50.

3. Здійснено оцінку ВВП за 2024 рік: веб-сайт Держстату України. 2025. URL: <https://stat.gov.ua/uk/news/zdiysneno-otsinku-vvp-za-2024-rik>.

Неyman Н.О.,
здобувачка вищої освіти групи МБА-11д
Науковий керівник – **Крупельницька І.Г.**,
канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
м. Вінниця

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА СПОЖИВЧУ ПОВЕДІНКУ НАСЕЛЕННЯ

Інфляція помітно змінює повсякденну економічну поведінку населення, адже вона впливає не тільки на рівень цін, а й на відчуття фінансової безпеки. Коли ціни зростають швидше, ніж доходи, споживачі починають інакше планувати покупки, частіше порівнюють ціни, відкладають необов'язкові витрати та уважніше ставляться до акційних пропозицій. Для України ця проблема стала особливо відчутною через поєднання інфляційного тиску, воєнних ризиків, нестабільності доходів і зміни звичних моделей споживання. Найбільш прямий наслідок інфляції зниження реальних доходів населення. Формально людина може отримувати ту саму суму грошей або навіть мати невелике підвищення зарплати, але її купівельна спроможність зменшується. Наприклад, якщо місячний дохід становить 20 тис. грн, а ціни за рік зросли на 15 %, то фактично для збереження попереднього рівня споживання потрібно вже 23 тис. грн. Якщо дохід не зріс до такого рівня, домогосподарство змушене скорочувати витрати або змінювати їхню структуру. Саме тому вплив інфляції на реальні доходи й купівельну спроможність населення варто розглядати не як абстрактний макроекономічний процес, а як конкретну зміну щоденного вибору споживача [5].

У таких умовах першими скорочуються витрати на товари й послуги, які не належать до базових. Населення обережніше купує техніку, одяг, товари для дозвілля, частіше переносить великі покупки на пізніше.